

9. poglavje

Nisi to, s čimer se istiš

Želel sem napraviti iz sebe nekaj več. Bral sem: »Spoznaj svojo zavest in odprla se ti bodo vrata v nove razsežnosti.« Nove razsežnosti? Le kaj bi to lahko bilo - sem si mislil. Z nekaj nezaupanja in veliko radovednosti sem se lotil raziskovanja. Šele čez čas sem se v pogovorih s prijatelji začel zavedati, da so se moji pogledi na stara vprašanja temeljito spremenili. Stvari sem videl v povsem drugačni luči. Šele takrat sem spoznal, za kaj gre pri tej »novi razsežnosti«.

Na odru zgodovine človeštva se je zvrstilo nič koliko izstopajočih **velikih osebnosti**, ki so v civilizaciji zapustile močne sledi. Nekateri so bili zgled človekoljubja, denimo Gandi in Martin Luther King, drugi so dali človeštvu dih jemajoče stvaritve, denimo Michelangelo in Leonardo da Vinci. Tretji so predstavili napredne tehnološke rešitve, denimo Tesla, spet drugi pa so nas z idejami spodbudili k **osebni rasti**, denimo Kant, Schopenhauer, Krishnamurti idr. Mednje sodijo tudi preprosti, srčni ljudje, ki so se dvignili nad povprečje in s svojim zgledom modrosti, človekoljubnosti in nesebičnosti pokazali, da življenje na Zemlji ni nujno grozljiva ječa. Takih, duhovno razsvetljenih ljudi, je čedalje več. Takšnim ljudem nekateri rečejo *Človek* (z veliko začetnico), Nietzsche pa je zanje skoval izraz *nadžlovek*.

V čem se ti veliki ljudje razlikujejo od navadnega človeka? Odgovor je težak in preprost obenem: prvi se **zavedajo** svojega bistva in svojih moči, drugi pa ne. Prepričan sem, da prav to vedenje daje posebno moč in sposobnosti, ki omogočajo izvrstne rezultate. Razlika je v poznavanju sebe, svojega resničnega bistva, kar poraja doslej nepoznano samozaupanje. Danes vem, da je kakovost življenja neposredno odvisna od kakovosti podobe o sebi. S slabo podobo o sebi se ti zdi, da **nisi upravičen** do kakovostnejšega življenja. Kakovost podobe o sebi pa je lahko dobra le toliko kot **podoba o Bogu**, v kakršnega verjameš. Sebe pač ne moreš ceniti bolj kot Boga. Zanimivo, kajne? Prav zato so vodilne elite doslej vložile veliko naporov, da so ljudskim množicam resnično bistvo človeka dobro zastrle in prikrile, Bog, kakršnega slikajo, pa je Bog z napakami, ki ima zahteve in pričakovanja.

Človekov **duhovni razvoj** poteka spiralno: od ene tematike prehajaš k drugi, da bi se čez čas spet vrnil, jo poglobil in nadgradil z novimi spoznanji. Pri tem nihaš od zunanjih tem k notranjim, duhovnim, in nazaj. To pravilo sem upošteval tudi pri pripravi te knjige. Začel sem z zunanjimi temami, se obrnil k notranjim (narava zavesti), se spet vrnil k zunanjim (zgodovina), da bi se naposled ustavil na področju notranjega, kjer ležijo vsi odgovori. Pri svojem raziskovanju sem prehajal od »otipljivih stvari« k manj otipljivim, loteval sem se raziskave notranjega sveta, da bi se dokopal do spoznanja svojega duhovnega bistva. Ključ do teh spoznanj je razumevanje **zavestnih pojavov**. Človek je večrazsežnostno bitje. Novih razsežnosti ne moreš odkriti, dokler ne spremeniš zornega kota. Carlos Castaneda bi dejal: »Dokler ne premakneš zbirne točke.«

To poglavje opiram na predstave o naravi stvarnosti iz drugega in tretjega poglavja. Morda ti bo razmišljanje v nadaljevanju preveč tuje in nerazumljivo, da bi ga lahko sprejel, vendar si ne beli glave. Morda še ni pravi trenutek za naslednji korak in bi bilo treba spoznavno obzorje še nekoliko razširiti. Kljub temu pa so pričujoče informacije zate **dragocena kal**, ki bo vzknila kasneje, že zdaj pa bo vzvalovila kalne vode ustaljenega, dremotnega uma.

Prejšnja poglavja so ponudila veliko priložnosti za menjavo nekaterih neustreznih **miselnih konceptov** z bolj verodostojnimi. Preverjali smo trdnost obstoječih nazorov in konceptov, mozaik zgodovine človeštva in planeta smo temeljito prenovili. Dojeli smo pasti in mehanizme v ustroju civilizacije, ki gradijo naš miselni zapor. Spoznali smo Načrt in program globalne elite, ki ga opažamo v »zunani stvarnosti«. **Operacijski sistem** našega možganskega računalnika smo tako izboljševali s številnimi novimi »krmilniki« in programi, ki širijo obzorja. Vsa ta spoznanja močno spreminjajo pogled na svet. Zdaj nas čaka najzahtevnejši korak: jedro operacijskega sistema računalnika želimo prenoviti, da bo sposoben razlagati tudi notranji svet ter dojeti **ново razsežnost**, o kateri vemo malo ali skoraj nič. Človeku je uspelo prehoditi na prvi pogled nepredstavljivo pot od obvladovanja kamnitega orodja do razvozlanja človeškega genoma, torej tudi ta naloga ni pretežka.

Preden se poglobimo v globine zavesti, morda ni odveč ponoviti nekaj spoznanj, navedenih v drugem in tretjem poglavju. Ta spoznanja so mi odprla vrata v novo razsežnost – razsežnost zavesti, duhovno dimenzijo. V resnici gre za nov pogled s perspektive, ki ne boleha za omejenostjo, necelovitostjo in pomanjkljivostjo kot pogledi drugih konceptov. V novi razsežnosti se povsem jasno pokažejo številni pomembni pojavi, ki so sicer uganka. Stvarnost odstira z vidika **opazovalca**. Za doživetje in doživljanje česar koli je potrebnejši kot morebiten zunanji svet, saj brez njega ne bi imel kdo kaj opazati.

Življenje je proces opazovanja, izkušanja in vživljanja v vloge in dogodke. Za vse to je odgovorna zavest. Verjamem, da podobe v zavesti – čeprav si to večina ljudi domišlja – nimajo nikakršne zveze z nekim zunanjim objektivnim svetom, saj ta ne obstaja; zgradi se – podobno kot svet sanj – iz miselnih podob in oblik. V teh podobah ni nikakršne snovi. Materialnost je le **vtis** o trdnosti, ki ga potrjujejo čuti, ki so prav tako orodja zavesti. **Telo** je prepričljiv zavestni program, s katerim opazovalec z umskimi pripomočki – prostorom in časom – skozi odnose dojema medsebojne povezave, vzročnosti in zakonitosti. To gradi **znanje**, ki ga pripravlja na razvozlavanje najzahtevnejšega vozla: prepoznavanje njegove identitete.

Zavest⁹⁰ je ključ in hkrati pripomoček na poti do tega cilja. Z razumevanjem svojega notranjega sveta, s poznavanjem zavestnih pojavov se lahko izogneš stiskam, trpljenju in nasilju ter občutno vplivaš na raven kakovosti svojega življenja. Dojameš **globlje vzgibe** svojih odzivov in ravnanj ter spoznaš, da niso neizogibne posledice zunanjih vplivov, temveč izbira, ki je plod poznavanja širšega ozadja. Dokler si ujetnik travmatičnega dogodka, izbire ne opaziš, vse kaj drugega pa je, ko se zaveš, da gre le za bežno dogajanje v zavesti in da položaj ni tako resen, kot se zdi. Tisto, kar v življenju povzroča trpljenje, je **istenje** z omejenimi predstavami o sebi. Istenje z neresnico ne more voditi k sreči, ugodju ali notranjemu miru. V tem poglavju se bomo s temi vprašanji ukvarjali izčrpnije.

Zaupanje v zgornje trditve ali vsaj **dopuščanje možnosti**, da se bodo skozi lastno preverjanje izkazale za resnične, je dobro izhodišče za nadaljevanje poti. Sicer boš sejal seme, ki bo za klitje potrebovalo več časa. A nič zato. Ko boš pripravljen, boš vedel, kam se obrniti. Pomembno je vedeti, da z novimi spoznanji svoje življenje resnično močno **oplemeniš**, obenem pa pridobiš znanje za preprostejše doseganje zelenih ciljev. Popolnoma razumeti »Stvarnika« pomeni delovati kot Stvarnik ter uporabljati intelektualne in druge vire ter darove, ki se jih zdaj niti ne zavedaš. Z zavedanjem svojih darov se odpira možnost, da svoje možgane izkoristiš v celoti.

Ra inteligenca, duhovna bitja, ki nam pomagajo, pravijo, da se zavest razvija po **stopnjah**. Lestvica »gostote zavesti« ima sedem stopenj. Mineralni svet odlikuje raven ena, rastline imajo za stopnjo popolnejšo – dve, ljudje pa smo zdaj na tretji stopnji. V kozmični dobi vodnarja, v katero smo zakoračili, naj bi, kot pravijo nekateri, imeli možnost dviga na četrto raven. Seveda le, če bomo opravili lekcijo na Zemlji, ki je naša velika šola. Ra inteligenca se menda nahaja na šesti ravni. Na tretji ravni se pojavi hrepenenje po **spoznanju neskončnosti** ali lastnega bistva; bitja se začnejo zavedati inteligentne energije v sebi.

Še beseda o uporabljenih izrazih. Tisto, kar resnično smo, v tej knjigi najpogosteje imenujem *Bit* (v angleškem jeziku »Self«). Nekateri uporabljajo tudi izraz *Jaz* (z veliko začetnico), a tega marsikdo zamenjuje z nižjim jazom (*jaz*), egom ali sebstvom (ki ima podoben prizvok). Izraz *Bit* ali *življenjska bit* je analogen izrazu **božanska iskra** in pomeni bistvo življenja ali bivanja in s tem tudi zavedanja.

Veliko besedil, ki so pri razumevanju obravnavane tematike lahko v pomoč, najdeš na spletni strani www.prisluhni.si.

Gon po spoznanju

Na vsakem koraku srečujem ljudi, ki poskušajo **najti sebe**. Poskušajo na zelo različne načine, z vse mogočimi sredstvi: potujejo na oddaljene konce sveta, kjer bi se lahko »srečali«, udeležujejo se v ekstremnih športih, da bi prepoznali svoje potenciale, omamljajo se z različnimi mamili, ki naj bi jim olajšala pot do sebe itd. Žene jih **gon po samospoznanju**. Iskano je mogoče najti le v samem sebi in

ne zunaj, ne glede na zunanje pogoje, treba pa je imeti tih, pomirjen um in mir v duši. Tako nas budisti prepričujejo že dve tisočletji.

Spraševal sem se, zakaj se srečujemo z malodušjem, obupom, **strahom**, nepremostljivimi težavami civilizacije, krizo osebnosti, izgubljenim smislom življenja, samomori? Kje tiči razlog? Ali ni človek, ki je najvišji člen v verigi življenja, tako rekoč ustvarjen, da bi v miru užival krasote stvarstva? Nekje mora biti **napaka**. Neskladje je med tem, kar sem, in tem, kar mislim, da sem. Predstave, ki jih ima večina ljudi o sebi, so napačne. A kje najti pravi odgovor? Zaslepljeni s potrošništvom in obljubami užitka smo pozabili, kje iskati. Danes mi je jasno, da se tisto, kar iščem, nahaja mnogo **bliže**, kot sem si nekoč predstavljal.

Gon po samospoznanju se odraža na zanimiv način. Prišel sem do spoznanja, da je to, kar si razlagamo kot **željo po sreči**, globoko vsajena želja po spoznanju **sebe**, lastne identitete, po zlitju s Stvarnikom, saj se globoko v sebi zavedaš, da je le tam tvoja izpolnitev. Ko si želim biti srečen, se želim dotakniti svojega božanskega bistva, vrniti se želim k svojemu izvoru. Spoznati sebe pomeni spoznati resnico. Kozmično gledano je to smisel evolucije, a o tem kasneje. Ta neuničljiva in neustavljiva želja je motor, **spodbujevalec rasti**, ki poganja celotno evolucijo. Iskanje sreče ima torej zelo globok, kozmični smisel in pomen.

Povsem na mestu pa je vprašanje, ki je še kako umestno: ali je sebe, življenjsko bit, svojo pravo naravo mogoče **spoznati**? Trdnega odgovora ne moreš dati, dokler tega ne doživiš, pa vendar je, kakor razmišljam tule, pritrtilen. Sicer evolucija ne bi imela smisla. Za uspeh se je raziskovanja treba lotiti na pravem koncu – znotraj sebe in raziskovati na primeren način – **z občutki** in ne z mislijo. Spoznal sem, da je misel le orodje, ki se mi pomaga približati cilju. Ko se približujem glavni korenini miselnega drevesa, je treba delati na zelo preprostih, povsem temeljnih vprašanjih, ki se ti morda zdijo nesmiselna. Morda se z njimi nisi še nikoli **srečal**, saj jih običajno kar privzamemo, podedujemo, torej brez razmišljanja. A prav te temelje je treba temeljito preveriti, saj držijo pokonci vso miselno stavbo – stvarnost.

Proces evolucije človeka je proces **duhovnega izpopolnjevanja**. Dandanes je veliko znamenj, da smo zastali v razvoju in zaspali na duhovni poti, toda narava nas vse bolj sili k spoznanju, da je spanja nepreklicno konec.

Smisel evolucije – razvoj zavesti

Na lestvici najpomembnejših vprašanj bi vprašanje *Kdo sem?* uvrstil na sam vrh. Verjamem, da daje smisel celotnemu procesu evolucije. Evolucijo razumem kot proces postopne **gradnje zavesti** ali duha, da bi naposled lahko prišlo do odgovora na vprašanje, kdo sem, in zavedanja tega. Vsa spoznanja o zunanjem svetu, vsa spoznanja o človekovi notranjosti, so **priprava** na to najzahtevnejšo nalogo.

Morda se ti takšno stališče zdi pretirano, a nikakor ni tuje vzhodni tradiciji in filozofiji. Tam najdeš trditev, da je **smisel božanske igre** – in evolucija to je –, da se Stvarnik skozi svoje stvaritve naposled v celoti prepozna. Da bi prepoznanje dosegel, mora najprej stopiti v nasprotje tega, kar išče. Najprej se mora »oborožiti z nevednostjo«, se pretvarjati, da ne ve, kdo in kaj je. Skozi proces vse boljšega spoznavanja sebe v številnih utelešenjih odmetava tančico za tančico in naposled ostane gol; doseže najvišje spoznanje in prepozna svojo veličino.

Ali bi **evolucija** lahko imela kak drug smisel? Evolucija je proces, **neprestana sprememba**, usmerjena k nekemu cilju. Smisel procesa se vedno na neki način razgali skozi proces sam, odkriješ pa ga s primerjavo posameznih stopenj. Kaj je tisto, kar se razkriva skozi proces evolucije? Očitno zavest napreduje, a k čemu? Moje mnenje je, da k samospoznanju.

Prepričan sem, da vse, kar obstaja, poseduje **zavest**. Tudi minerali posedujejo (najpreprostejšo) zavest, ki se zaveda zgolj lastnega obstoja. Pri rastlinah je zavest popolnejša, poleg lastnega obstoja

se zavedajo tudi svoje rasti in okolice. Pri živalih je zavest še kompleksnejša, pridruži se občutenje skupinske duše, ne pa tudi osebne, individualne duše (jaza) tako kot pri človeku.

Človekovo **zavedanje jaza** (svoje osebnosti) je prvo očitnejše obračanje navznoter. Dovolj bogate in pestre izkušnje iz zunanjega sveta so najverjetneje pogoj, da se interes za zunanost umiri. Odločilen korak se zgodi s prepoznavanjem pomembnosti **opazovalca**, bujenjem spoznanja o iluzornosti objektivnega sveta, spoznavanjem zavesti oziroma duhovnega sveta. To pripelje do močne **preusmeritve** pozornosti navznoter, vase, v svoje jedro, kajti zaveš se, da se znotraj – in ne zunaj – skriva bistvo tega, kar si.

Primerjava posameznih evolucijskih stopenj kaže, da je evolucija od minerala do človeka proces nenehne rasti zavestnih spoznanj. Ne materialne stvari, temveč zavestna spoznanja, **duhovne vrline**, napredek duše so tisti dosežki na življenjski poti, ki so pomembni. Vse drugo je na tehtnici življenja in evolucije nepomembno in se razblini. Zunanje bogastvo največkrat pomeni notranjo revščino, pa tudi obratno: veliki reveži so pogosto duhovni bogataši. Človekov duhovni razvoj je najvišji cilj, najvišja vrednota, ki zasenči vse druge. Temu cilju se na zadnji stopnji podreja vse drugo.

Mejnik na poti duhovnega razvoja je dosežen takrat, ko svojo pozornost od zunanjega sveta preusmeriš k notranjemu svetu, ki je ne le mnogo bogatejši od zunanjega sveta, temveč skriva v sebi tudi najvišje skrivnosti. Takrat se proces duhovnega zorenja močno pospeši. Postaneš »duhovni aspirant«, učenec, ki se mu odstira vse več duhovnih modrosti. Takrat si na pragu odgovora na najpomembnejši vprašanje: Kdo sem? Kdo je Bog?

»V tvojem življenju je marsikaj pomembno, a le eno je nadvse pomembno. Pomembno je, ali si v očeh drugih uspešen ali neuspešen. Pomembno je, ali imaš dovolj denarja ali si reven ... Vse to je pomembno v relativnem, ne v absolutnem smislu. Nekaj je namreč pomembnejše od vsega naštetega: odkriti bistvo svoje prave narave onstran kratkoživega, poosebljenega občutenja sebe. Miru ne boš našel s spreminjanjem življenjskih okoliščin, temveč s spoznavanjem svoje prave, najgloblje narave. Reinkarnacija ti ne bo pomagala, če v naslednjem življenju še vedno ne veš, kdo si.«
(Eckhart Tolle, *Sporočilo tišine*)

Le redki posamezniki poznajo svojo Bit, resnično identiteto. A obstaja način, da jo uzreš za hip – v trenutku, ki ga imenujemo **razsvetljenje**. To se zgodi na primer na delavnici, imenovani *intenziv razsvetljenja*. Ta preblisk razsvetljenja ali t. i. satori, je vtis, ki ga ni mogoče pozabiti. Zapusti globoko sled in željo, da bi ga doživiljal znova in znova. Neskajeno trajno doživljanje tega izkustva (vzhodnjaki to izkustvo imenujejo *samadhi*) je dano tistim, ki se povsem posvetijo duhovnim ciljem. Toda povsem v redu je ostati na Zemlji. Po zvezdah naj posegajo le izbrani, drugim pa je dragoceno, da se lahko dvignejo visoko in svet opazujejo z višav.

A spet se boš nemara oglasil s povsem umestnim očitkom: lotevam se ugotavljanja identitete samega sebe, razvozlavanja narave Boga in to naj bi dosegel z nekim **novim konceptom**, ki vključuje um? Boga vendar ni mogoče dojeti z razumom!

Pomislek je povsem upravičen. Toda glede na to, da brez razuma nikakršen intelektualni napredek ni možen, ga je koristno vzeti za pomočnika, dokler ne napreduješ dovolj, da se dvigneš nadenj. Um ne more biti razlagalec rešitve, je pa lahko **vodnik** do praga spoznanja.

Do spoznanja lastne identitete obstajajo tudi udobnejše, **manj naporne** poti, ne le dolga leta meditacij. In prav to je tisto, kar me je zanimalo.

Istenja

Zavest ima dve pomembni lastnosti: **porajanje** idej in **vživljanje** vanje. Prva od obeh lastnosti se zdi vsakomur razumljiva, druga pa ne. Ustvarjanje podob, slikanje idej in prizorov je proces, ki zgradi

»svet okoli tebe«. Vživljanje v posamezne miselne objekte, **istenje** z njimi, domišljanje, da si ta objekt ti sam – to pa je tisto, kar naredi življenje živo in poraja veselje, pa tudi bolečino in trpljenje.

Zavest je »lepljiva« – primerjava je kar posrečena – in običajno ves čas »prilepljena« za nekaj, s čimer se v danem trenutku isti, istoveti. Isti se lahko z več stvarmi hkrati. To je deloma nezaveden proces, ki ga je z malo vaje mogoče obvladati. Običajno se istiš s svojo **osebnostjo** (jazom), svojim telesom, svojo družino, svojim narodom, poklicem, podjetjem itd. Kadar je na primer z izrečeno žalitvijo napadena tvoja osebnost, se istenje z njo še okrepi; svoje čutenje preprosto preseliš v svojo osebnost, postaneš eno z njo, napad nanjo pa občutiš kot neposreden napad nase. Kadar se istiš s svojim telesom in začutiš bolečino, se potopiš vanjo in »postaneš« bolečina. Trpljenje ni nič drugega kot istenje z bolečino. Zame je bilo veliko spoznanje, da bolečina ni nujno povezana s trpljenjem. To je, ko razumeš proces, stvar lastne odločitve. Bolečina lahko boli, a ne povzroča trpljenja. Tak primer je orgazem.

»Nekaj« lahko resnično spoznaš, občutiš in izkusiš le tako, da »postaneš« tisto. Posamezne stvari in ideje spoznavaš z **vživljanjem** vanje, istenjem z njimi. A v nobeni ideji ne moreš **prepoznati sebe**. Začel sem se zavedati, da nisem nič od tega, s čimer se istim. Kar sem, je mnogo več od podob, ki se porajajo v moji zavesti. Tisto, kar resnično sem, je tako popolno, da se lahko isti s sleherno predstavo, ki se zgradi v moji zavesti, a ni prav nobena od teh predstav. Tisto, kar sem, je nekakšen nadvse sposoben igravec, ki dovršeno igra brezštevne vloge, a nobena ni njegova osnovna, intimna, njegovemu bistvu ustreza.

S tem spoznanjem sem začel iskati tisto, kar v resnici sem. Dojel sem, da ti vloge, ki jih igraš, pomagajo ugotoviti, **kaj nisi**. Kajti vsaka vloga, ki jo v popolnosti odigraš, prinaša pomembno **spoznanje**: izkusil sem jo do konca, a se nisem prepoznal v njej. Torej sem nekaj drugega! Tako skozi mnoge vloge v mnogih življenjih izkušaš vse mogoče ter zbiraš izkustva. Postalo mi je razumljivo, zakaj je zelo pomembno vsako vlogo odigrati dobro in predano. Sicer le izgubljaš čas in energijo ter odlagaš tisto, kar je pravzaprav njen edini smisel: ugotoviti moraš, ali se v tej vlogi odraža tvoje **poslanstvo**. Tvoje poslanstvo je namreč celovito doživeti povsem določeno izkustvo ali več izkustev. Kadar ne slediš svojemu poslanstvu, si živel v prazno. Ne moreš vedeti, katere vloge si v preteklih življenjih že odigral, a to, ki jo imaš pred seboj, moraš igrati z vso resnostjo. Ko odvržeš zadnjo od njih, spoznaš sebe.

V enem življenju lahko zamenjaš veliko istenj in vlog – v skladu s svojo duhovno rastjo. Vsaka vloga daje drugačen odgovor, ki prihaja skozi splet izkustev. V toku razvoja vsako novo istenje prinese nekoliko **večjo svobodo**. Tako z menjavanjem konceptov tvoja podoba o sebi postaja vse popolnejša. Nekoč si bil denimo še prepričan, da obstajaš (in da si) le kot **telo**, zatem verjameš, da si pravzaprav bolj **duša** ...

Kako v nizu istenj ugotoviti, katero je **pravo** in katero je lažno? Tisto, kar si, ima sposobnost zavedanja, zavesti; to je ena od pglavitnih lastnosti. Torej zadošča preprosto vprašanje: »Ali je to, s čimer se istim, misel, **zavestna podoba** ali občutek?« Ne moreš namreč biti nekaj, kar nastane v tvojem umu, umski konstrukt. To bi pomenilo silno omejevanje sebe. Tisto, kar si, z umom ne moreš opredeliti, lahko le občutiš.

Eckhart Tole pravi: »Če ima zlo kakršno koli realnost – in ta je kvečjemu relativna, ne absolutna – je to: popolno **istenje z oblikami**, fizičnimi, miselnimi in čustvenimi.«

Prepoznati je torej treba proces istenja. Raziskovanje istenja je iskanje odgovora na vprašanje *Kdo sem?* To vprašanje se povprečnemu človeku, ki ceni predvsem zunanji svet, ne zdi posebno pomembno. Ko pa niti ne ve, kje bi iskal odgovor!

Danes vem, da se moram za spoznanje svojega resničnega bistva, življenjske Biti, opreti na edino idejo, katere verodostojnosti ni mogoče zanikati: na idejo »**jaz sem**«. Ne »jaz sem to« ali »jaz sem ono«, temveč zgolj »jaz sem«, kajti človek ne more biti nič, kar si lahko izmisli um. Ob pozornem prisluškovanju temu občutku in **opazovanju tistega, ki pravi »jaz sem«**, se odkrije tisto, kar si: življenjska Bit ali tisto, kar ti daje življenje. Ista Bit je v vsakem živem bitju, ki ga opažaš; je skupen izvor vsega živega.

Verjamem, da moja Bit izhaja iz neizraženega sveta, **absoluta**, ki ga um ne more spoznati in tudi ne prenesti v omejeni svet zavesti, zato se mora zadovoljiti z zelo pomanjkljivimi **nadomestki** – lažnimi podobami o sebi. Ustavimo se pri nekaterih najpomembnejših podobah istenja

Sem osebnost?

Da bi ugotovil, ali sem osebnost, sem moral najprej raziskati, kaj to sploh je. O osebnosti in jazu (egu) sem se največ naučil pri **Eckhartu Tollu**. Razumevanje osebnosti in jaza je tako pomembno, da bi to znanje moralo postati del obveznega učnega programa v osnovnih šolah.

Osebnost, imenujemo jo tudi persona, je zapleten konstrukt v umu. Sestavljen je iz preteklih dogodkov (spomina!), podatkov, opažanj (tebe samega in drugih) in mnenj o tistem, kar si. Um se v to podobo popolnoma **vživi**. S tem ko se isti z lastništvom, s poklicem, ki ga opravljaš, z družbenim statusom in nazivom, s fizičnim videzom, s posebnimi sposobnostmi, zvezami, osebno ali družinsko zgodovino, sistemom verovanja, pogosto pa tudi s politično, nacionalistično, rasno, versko in drugo pripadnostjo, gradi svojo moč in pomembnost. A nobena od teh stvari, niti kopica njih, ne ustreza resnici.

Jaz je nosilec **osebnosti**. Nastane kot rezultat istenja z osebnostjo. Zaradi svoje nestvarne narave je zelo ranljiv in negotov ter se nenehno čuti ogroženo. Obkrožen je z drugimi jazi, ki jih vidi kot možno **nevarnost** ali pa jih poskuša uporabiti za svoje načrte. Zato nikoli ne preneha z naporji, da bi se zaščitil in zavaroval. To velja tudi takrat, kadar se navzven kaže zelo samozavestnega. Jaz nenehno sporoča: *Nevarnost, nahajam se v nevarnosti!* To sporočilo ustvarja posledico – **strah**. Osnovni obrazci delovanja jaza so **boj** z lastnim globoko ukoreninjenim strahom in občutkom nezadostnosti; izražajo se skozi odpor, nadzor, moč, pohlep, obrambo, napad. Nekateri strategije ega so zelo premišljene, pa vendar nikoli zares ne rešujejo katerega koli njegovega problema preprosto zato, ker jaz sam po sebi **predstavlja problem**.

Jaz se doživlja kot zasebni del, **ločen** od veselja, brez kakršne koli povezanosti z drugimi bitji. A lažna podoba o sebi, ki je nekaj zelo omejenega, ima svoje **posledice**. Ker je v nasprotju z resnico, jo poskuša um »popraviti« z novimi lažmi. Toda zavajanje sebe pri tako temeljni, odločilni stvari, kot je tvoje bistvo, neizogibno vodi do resnih posledic. V naravi se vsako nasprotovanje resnici sooči z nekimi posledicami. Posledic, ki jih zaradi lažne predstave o sebi čutiš, je za dolg seznam, ki se začneja s strahom, bolečino, trpljenjem itd. Pred njimi bežiš vse življenje in se poskušaš zavarovati tako, da se zatekaš k drugim lažem. In krog trpljenja je sklenjen.

Negotovost in silna želja po obstanku jaza se kaže v tem, da poskuša svoj položaj čim bolj okrepiti. To mu uspeva tako, da nas neprestano zasipa z mislimi o **preteklosti**, kjer so njegovi uspehi in zasluge, ali pa z mislimi o **prihodnosti**, kjer nam obljublja nove uspehe in zmage. Tako nas nenehno vleče v miselno okolje, v katerem se dobro počuti – v neresnični čas.

Za jaz **sedanji trenutek** komajda obstaja. Iz sedanjosti nenehno beži. Tudi kadar se ukvarja z njo, to ni sedanjost, kot jo opaža; razlaga jo popolnoma napačno, ker nanjo gleda z očmi preteklosti. Ali pa jo zoži na **sredstvo** za doseganje nekaterih ciljev v prihodnosti. Prav to pa ustvarja največje težave človeka.

Ko se sreča **več jazov**, bodo prej ali slej vzniknili problemi in sodbe o »slabih stvareh«. Gre za razne drame v obliki konflikta, problema, psihičnega ali fizičnega nasilja itd. To vključuje tudi kolektivno zlo, kot so vojna, genocid, izkoriščanje, za vse to pa je odgovorno kolektivno nezavedno. Mnogo **bolezni** je posledica neprekinjenega upora jaza, kar ustvarja omejitve in motnje v pretoku energije skozi telo. Ko ponovno vzpostaviš stik s svojim **pravim bistvom** in te ne vodi več um, prenehaš povzročati vse te stvari.

Jaz je morda prebrisan, vendar **ni inteligenčen**. Prebrisanost sledi svojim lastnim majhnim ciljem. Inteligenca vidi večjo celoto, v kateri so vse stvari povezane. Prebrisanost ločuje; inteligenca združuje. Pri nobeni zameri ali odzivu na neko dejanje ne gre za zunanji vzrok, temveč ta ozaveš nekaj

notranjega, nekaj v tebi. Gre le za obliko jazovega odziva, ki je popolnoma neosebna. Nič nima opraviti s tem, kdo ta oseba je, prav tako nima opraviti s tvojim bistvom.

Jaz ne ve, da je vir energije znotraj, zato jo išče zunaj. Sebe poskuša najti v stvareh, toda nikoli mu resnično ne uspe in se celo izgubi v njih. Taka je usoda jaza. Razlogov za težave je veliko. Prvi je omenjena lažna slika o sebi. Drugi razlog je v lastnosti zavesti, da se neprestano z nečim **isti** (istoveti). Tisti, ki trpi in ga je strah, ni »resnični jaz«, temveč osebnost (»lažni jaz«) oziroma predstava, s katero se istovetiš. Tretji razlog pa je sekvenčna obravnava dogodkov – čas. Jaz se čuti **ujetnika časa** in neprestano beži iz sedanjosti v preteklost ali prihodnost, kjer se čuti domačega. A to je pravo prekletstvo, kajti čas je največji povzročitelj **strahu**.

Problemov jaza ni mogoče rešiti na ravni uma. Tudi preučevanje norosti ne zadošča za ustvarjanje zdravega razuma. Ko dojameš, da rešitev ni znotraj uma, najdeš pravo pot. A marsikdo se od tegob in bolečin ne želi ločiti, saj te predstavljajo velik del njegovega jaza. To spoznanje je pogosto zakrito.

Lažni konstrukt – **jaz** – je treba, ko pride čas za to, **zrušiti** in prekiniti lažno istenje. Odstranitev te laži je bistvenega pomena za duhovni napredek. Ko razumeš, kakšne težave prinaša jaz in v kakšne zanke te vabi, se njegova veličina začne krhati. Jaz se mora umakniti, ko mu odrečeš pozornost, ko se ne meniš zanj, temveč svojo pozornost usmeriš v **sedanji trenutek**. Le prisotnost te lahko osvobodi jaza, prisoten pa si lahko le zdaj, ne včeraj ali jutri.

Vse povedano pa nikakor ne pomeni, da je jaz nekaj **slabega**; treba ga je videti v vlogi nenadomestljivega pomočnika pri razvoju in neprestanem izpopolnjevanju. V pretežnem delu tega procesa ima zelo pomembno vlogo pri gradnji odnosov in razvijanju **samopodobe**, ki je potrebna pri igranju posameznih vlog. Ker v svojem svetu opažaš še druge osebe, persone, lahko z njimi gradiš vse mogoče odnose, skozi katere se bolje spoznavaš. Prav **odnosi** – in ne stvari – so v življenju bistvenega pomena. Najpomembnejši odnos je odnos do sebe.

Sem telo?

Odpovedati se istenju s telesom nikakor ni preprosto. Telo je vendar nekaj, česar ne moreš zanikati, prezreti. Utvara o telesu je ena najbolj temeljnih utvar. Kot ljubiteljskemu raziskovalcu mi uspe, da se na trenutke ali v krajših obdobjih zavedam in čutim, da je moje telo le sredstvo, ki ga uporabljam. Takrat se zavedam svoje popolnejše narave, kar v meni vzbudi izvrstno počutje. Zanima pa me, kako svoje telo doživlja na primer duhovni učitelj **Ramana Maharshi**.

Istenje s telesom je močno prisotno do tiste stopnje samozavedanja, ko se začne prebujati zavest o duhovni naravi stvarnosti. Vse dokler v ospredje postavljaš fizični obstoj in zapostavljaš druge vidike duhovnega sveta, je tvoja stvarnost omejena na zagotavljanje fizične eksistence in reševanje problemov na nizki ravni. Navezanost na telo ima – tako kot vse v tej stvarnosti – pozitivne in negativne učinke. S prepoznanjem zavestne, duhovne komponente bivanja in **zmanjšanjem pomena** telesnosti napraviš pomemben premik. Telo izgubi moč nad tabo.

Informacija o pojavu **večkratnih osebnosti** – o tem je bilo govora v drugem poglavju – je v temeljih zamajala moj pogled na telo. Ta pojav zgovorno priča, da je z obstoječim pojmovanjem telesa nekaj narobe. Hipna menjava zunanosti glede na izbrano osebnost mi je dala misliti, da telo ne more biti nekaj togega, stabilnega, (sorazmerno) nespremenljivega, temveč mora biti posledica nekih zapletenih miselnih pojavov. Če se zamenjava osebnosti, ki je (pod)zavestni pojav, tako očitno odsliska na snovni ravni, potem celota podatkov o osebnosti nedvomno vsebuje tudi popolno fizično sliko telesa. Zunanost je potemtakem projekcija zavestne slike, podobe o telesu! **Levitve Reptilov** iz človeške v plazilsko podobo in obratno v tej luči niso nikakršen čudež. Razcepljene osebnosti pač.

A vrnimo se k telesu. Človeško telo je inteligenten sistem, ki živi v umu. Lahko bi ga opisal tudi kot zelo obsežen in zapleten **program v zavesti**, ki pravzaprav živi svoje življenje. Ta sistem ima kopico samodejnih mehanizmov, ki delujejo brez sodelovanja zavesti. Sporočila, ki ti jih pošilja telo, in ukazi, ki mu jih daješ, puščajo **vtis**, da sta ti in telo eno, toda to je le utvara. Znotraj telesa se pojavi

opazovalec, zunaj pa svet, ki ga opazuješ. Tako opazovalec in njegovo opazovanje kot opazovani svet se pojavljajo in izginjajo **hkrati**. Nad vsem tem je praznina. Ta praznina je ena za vse.

Telo ima tri važne naloge: prva naloga je, da v tebi ustvari **vtis**, da si snovno bitje v zemeljskem svetu. To je pomembno zato, ker je v zemeljskem svetu učenje in spoznavanje zelo učinkovito. Spust življenjske Biti v snovni svet ni brez namena. Prostor in čas omogočita vzročnost, to pa izgradnjo »znanja«.

Druga naloga telesa je, da **ustvari temelj** za zelo prepričljivo istenje, na primer z osebnostjo. Tisto, kar si, se poistoveti s telesom, prilepi se nanj. Prav zaradi telesa postaneš nekdo, ki ima osebnost. Osebnost je tisto, kar omogoči neskončno barvitost različnih življenjskih vlog in pripadajočih izkustev. Med osebnostmi pride do vzpostavljanja **odnosov**, odnosi pa so tisto, iz česar se največ naučiš. Nazadnje osebnost in vse to, kar nisi, odvržeš in pokaže se tisto, kar si v resnici.

Tretja pomembna naloga telesa pa je **povratno informiranje**. Zavest na tretji stopnji zavesti (raven človeka) uporablja fizično telo kot domišljeno orodje, ki omogoča zelo neposredno doživljanje učinkov. Najhitrejši način učenja je skozi odnose z drugimi, ki so ogledalo tvojega jaza. Telo je tisto, ki omogoča hiter razvoj; razvoj breztelesnih form je počasnejši. Ne gre le za to, da fizični čuti povečajo zaupanje v tisto, kar zaznavaš, in da lahko zelo natančno registriraš tisto, kar si ustvaril. Telo je tudi **pokazatelj** ustreznega ravnanja; tisto, kar počneš v mislih in dejanjih, se odraža na telesu, da lahko razbereš, ali ravnaš prav ali ne. Namen bolečine in bolezni⁹¹ je prav to: **signaliziranje** neustreznega ravnanja in razmišljanja. Vgrajeni mehanizmi te opozarjajo, kako je treba ukrepati, da spet najdeš pravo pot do sebe.

Kakšne so **neprijetne plati** istenja s telesom in posledične ujetosti v materialnost? Omejen zgolj na fizično telo (in poistoveten z njim) dovoliš, da s teboj upravljajo snovni, telesni dejavniki; ne zavedaš se, da so pojavi na telesni ravni le odraz zavestnih ali duhovnih pojavov na drugih ravneh – na primer čustveni in miselni. Ne zavedaš se možnosti **vplivanja** na snovno raven z mislimi in čustvi – boleznimi in telesne tegobe obravnavaš kot pojave, na katere nimaš vpliva. S prepričanjem, da si telo, si omejen na kratek življenjski vek telesa in **izgubiš večnost**, svoje čudežno bistvo omejiš na nekaj malone banalnega – na kup minljive materije. Dokler se istiš s snovjo, so omejitve snovnosti tudi tvoje omejitve. Bolečine telesa doživljaš kot svoje bolečine. Zaklenjen v lasten miselni zapor tarnaš nad bednostjo življenja.

Spoznanje lastne nesmrtnosti ne pomeni, da postaneš do telesa brezbrizen in zavzameš do njega omalovažujoč odnos. Daleč od tega. Hvaležen si lahko telesu za vse dobrobiti, ki se jih doslej morda nisi v celoti zavedal. Telo je neprecenljivo **orodje**, ki ti lahko čudovito služi – še mnogo boljše kot doslej, ko se nisi zavedal njegove prave vloge. Z novim razumevanjem lahko svoje telo pripraviš, da ti **zaigra** kot dobro uglasena violina: ko ga razbremeniš strahov, odvečne hrane (pretirana ješčnost je protiutež strahu) in obremenjujočih čustev, mu tudi mnogo lažje prisluhneš. S primerno rekreacijo ali posebno telesno **vadbo** (tai chi, chi-gong itd.) dvigneš raven energije v telesu in s tem okrepiš moč telesa, telesno odpornost, izboljšaš počutje in si zagotoviš več moči za ustvarjalno delo. Posledica je manjša potreba po spanju in večja ustvarjalnost.

Z zavedanjem poslanstva svojega telesa ustvariš boljši stik z njim. Eckhart Tolle govori o vzpostavljanju povezave s svojim notranjim telesom,⁹² o prihajanju v stik s celovitim občutkom telesa. To razumem kot vzpostavljanje stika s svojim etrskim, **duhovnim telesom**, ki daje življenje snovnemu telesu. Tolle meni, da je stalna povezanost z lastnim notranjim telesom ključnega pomena. S krepitevijo vanj usmerjene zavesti višaš njegovo vibracijsko frekvenco in zmanjšuješ možnosti, da negativnosti vplivajo nate. Pritegneš tudi nove okoliščine in dogodke, ki ustrezajo povišani frekvenci. Z močnejšo usmeritvijo pozornosti v telo postaneš bolj prisoten v **sedanjem trenutku**. Um izgubi prevlado.

Zavedanje, da nisem fizično telo, je sramežljivo prodrlo v mojo zavest precej za tem, ko sem to dojel razumsko. Med »živeti z nekim spoznanjem« in »razumeti nekaj« je bistvena razlika. Telo brez zavesti je mrtvo. Telo kot **posoda zavedanja** ne more biti moje bistvo.

Ramana Maharshi je dejal: »Za nevednega je jaz – Jaz omejen na telo. Za modrega je jaz – neskončni Jaz (zavest).«

Sem duša?

Ob trditvi, da bistvo človeka ni duša, sem bil sprva razočaran. Kasneje pa sem spredel, da je upiranje tej trditvi podobno upiranju stališču, da človek ni telo.

V skladu s tisočletno tradicijo večina ljudi verjame, da je duša nekakšna **neumrljiva** entiteta, ki naseljuje telo. Je ločena od telesa in slednjega preživi. Najsi to verjameš ali ne, prej ali slej trčiš ob duhovno razsežnost, ki stoji (tudi) za materialno stvarnostjo. Tisto, kar najdeš, je nekaj nesnovnega – entiteta, ki oživlja sicer mrtvo telo. Lahko jo imenuješ zavest, duša ali kako drugače.

Od kod pojav duše? Pojem duše se običajno predstavlja kot subtilen **spoj zavesti in energije** ter obenem vez med snovnim in duhovnim svetom. Teorije o nastanku in življenju duš so povezane s stvarjenjskimi mitologijami ter verskimi nazori civilizacij in kultur. Tako kot se spreminja civilizacijsko-religijsko okolje, se spreminjajo tudi te predstave. Tako ni popolnega soglasja ne o nastanku duš ne o njihovem izvoru, njihovem številu, hitrosti utelešenja (inkarniranja) kot tudi ne o tem, kdaj vstopi v telo.

Zanimivo je, da duše in duha tudi *Sveto pismo* ne opredeljuje natančneje, ne podaja natančneje razlage teh pojmov, temveč jih le uporablja. Preprosto rečeno, telo naj bi postalo »živo«, ko se vanj spusti duh v obliki duše (duh razumem kot sinonim za čisto zavedanje, dušo pa kot osebno zavest). Duša naj bi bila tisto prvobitno, **duhovno bistvo** človeka, ki oživlja fizično telo.

Petero naših čutov duše ne potrjuje. Poskušal sem jo začutiti. A kje se pravzaprav **nahaja**? V srcu? V glavi med očmi? Različne šole razlagajo vsaka po svoje. Sam nikoli nisem našel odgovora, ki bi temeljil na lastnem izkustvu, zato sem bil pri pogovorih marsikdaj v zadregi. Meni se je zdela zavest pomembnejša in »otipljivejša« kot duša. Tisti, ki imajo sposobnost komunicirati z dušami in angeli, so s svojimi zgodbami napolnili kupe knjig.

Povezavo neskončne duše s končnim telesom pojasnjuje teorija o **reinkarnaciji**,⁹³ ki jo vsebuje večina vzhodnih religij; bila je tudi neločljivi del doktrine zgodnjega krščanstva. A le do drugega cerkvenega koncila leta 553. Teorija o reinkarnaciji sloni na razumevanju krožnega gibanja narave in vesolja ter na zakonu povratnega učinkovanja vzroka in posledice. Eno telesno življenje je zelo kratko v primerjavi z večnostjo, zato pa je teles, ki jih duša zaporedoma nastanjuje, veliko. **Načrt duše** je, kot pravijo vzhodne modrosti, na primer hinduizem, duhovno izpopolnjevanje skozi zaporedne inkarnacije (utelešenja duše) do popolnega očiščenja ter dokončne odrešitve, ko se zlijejo z Bogom. Ker se človek v ta svet rodi večkrat, ima tudi možnost, da se duhovno čisti in nekega dne svoje grešnosti popolnoma osvobodi. S tem postane čist in nedolžen, kakršen je bil ob začetku stvarjenja. **Teistične religije** kot krščanstvo ali islam pa človeku dejejo eno samo življenje in ga postavljajo v precep dobrega in zla, o odrešitvi ali pogubljenju pa odloča Bog ob poslednji sodbi.

Ali je torej človek po svoji resnični naravi duša? To vprašanje me je begalo dolgo časa, dokler se nisem poglobil v skrivnosti zavesti.

Razmišljal sem takole: duša je resnična prav toliko, kolikor je resnično telo. V obeh primerih gre namreč za zavestni pojav. Ko se odlepiš od ozkega pojmovanja in istenja sebe s telesom, takrat ob zavedanju duhovnih pojavov običajno sprejmeš svojo verjetnejšo, duhovno naravo. Duša je v tej fazi pripraven miselni objekt, s katerim spoznavаш svetove in pojave, ki so zemeljsko usmerjenemu človeku tuji. Te predstave in zaznave **širijo zavest** in vodijo k spoznavanju višjih potencialov.

V iskanju svojega bistva sem se naposled moral vprašati, ali bi tisto, kar sem, lahko bila zavestna slika, ideja v moji zavesti. Um deluje tako, da pripravlja opise, podobe tistega, čemur lahko prideš bliže le tako, da se v to vživiš. A kako naj se vživim v nekaj, kar ni dovolj natančno opredeljeno? Še tako dober opis je pač le – opis. Poleg tega nekaj, kar je plod mojega uma, ne more biti tisto, kar sem! Um se lahko vživi tudi v spominske vtise doživetih izkustev, a kako bi se v spomin vtisnil **vtis o duši**? Kako je čutiti dušo? Tako sem zaključil, da je duša koristen miselni pripomoček pri raziskovanju povezave **telo-absolut**, ki pa očitno ni moja Bit. Tisto, kar iščem, se je sprva istilo s telesom, zatem pa z dušo. Donald Walsch pravi, da naj bi človek v eni od stopenj **umiranja**, v tretji fazi smrti,⁹⁴ spoznal,

da je tudi istenje z dušo le privid, in se dotaknil svojega resničnega božanskega bistva, preden se poda v nov reinkarnacijski cikel.

Tako sem prišel do zaključka, da je duša – tako kot telo – zapletena zavestna tvorba, utvara, katere avtor je um. Ali se lahko zanesem na tisto, kar mi govori um? Ne morem biti nekakšna umska tvorba; sem mnogo več od tega. Če bi bil nekaj, kar si izmisli um, bi to pomenilo, da se je Stvarnik **omejil** na nekaj, kar je ustvaril sam. To pa je nesmisel.

Past, ki se skriva v arhetipu duše in še mnogo bolj v doktrinah religij, je v tem, da je med dušo in njenim »resničnim izvorom« (ta naj bi bil Bog) kopica **posrednikov**, angelov in zapletene višje duhovne hierarhije. S tem verski koncept postane odlično orodje za manipulacijo. Duši Boga, kot trdijo religije, ni dano spoznati, olajšanje njenih bremen pa je mogoče le ob pomoči angelov in »dušnih pastirjev« ter ob »Bogu všečnem ravnanju«. Ne le da je človek (oziroma njegova duša) ločen od Najvišjega, temu se mora po doktrinah religij udinjati, ravnati po njegovih zapovedih, njemu všečno, da bi se »odrešil«. Čeprav z dušo pridobi nekakšen občutek večnosti, je človek s tem konceptom nesvoboden, **odvisen** od duhovnih sil (Bog, angeli, pa tudi hudič!), ki imajo moč nad njim. Religije, ki človeka enačijo z dušo, so zato miselni koncepti, ki preprečujejo človeku spoznati svojo pravo naravo, svoje resnično bistvo.

V krščanskem pojmovanju nad dušo visi meč poslednje sodbe, zato istenje z dušo prinaša tesnobo in **strah**. Zavest in duša sta podobna pojma, pri čemer je prvi širši od drugega in ni omejen z verskimi omejitvami.

Naposled sem se sprijaznil z ugotovitvijo: naj bo predstava o duši še tako prepričljiva, je le predstava v umu. Svojega pravega bistva ne smem iskati v ničemer omejenem (kot npr. v umu), temveč tam, kjer se lahko zavem svoje neomejene in brezčasne narave. Ta se odkrije šele tedaj, ko um **utihne**. Nahaja se v sedanjem trenutku, v večnem »zdaj«.

Moj zaključek, ki je – razumljivo – za marsikoga nesprejemljiv, je naslednji: duša je **boljši približek** za bistvo človeka kot telo, a na višji ravni zavedanja ne ustreza resnici. Tisto, kar iščem, je prav tisto, kar si predstavlja, da je duša.

Kljub očitanim pomanjkljivostim koncepta duše pa bi bilo arhetip duše napačno razglasiti za zablodo in napako. Treba jo je videti v kontekstu razvoja človekove zavesti – na tej poti se oprijemaš napačnih, a vseeno vse bolj izpopolnjenih konceptov, ki te vodijo h končnemu spoznanju svoje Biti. Sprejeti sebe kot dušo vendarle pomeni napraviti korak od ozke materialnosti k duhovnosti. Pomeni odreči se omejeni predstavi, da si umrljivo telo. Pomeni, da se začneš spogledovati z neskončnostjo in **večnostjo** – to pa je velik in zelo pomemben korak naprej.

Sem razum?

Prepričan sem, da je um ali razum tako pomemben dejavnik v življenju, da bi se morali z njim v šolah resno ukvarjati. Žal ga zelo slabo poznamo. Kljub temu smo z umom tako **očarani**, da si večinoma predstavljamo, da je prav on naše bistvo. Razviti zahodni svet trpi pod prevlado uma. Namesto da bi ga uporabljali, um uporablja nas. Celo istimo se z njim. Verjamemo, da smo utelešeni um. To je zabloda. Orodje je prevzelo nadzor nad nami, a se tega ne zavedamo. Na vsakem koraku mu pojemo hvalnico, češ da je ustvaril monumentalne dosežke v znanosti in tehniki ter človeka povzdignil v položaj, da je zavladal naravi. Toda glavni krivec za težave, v katerih se je znašla civilizacija, je prav razum. V njem smo se preprosto utopili in posledično pozabili svoj pravi izvor.

Ali se tudi tebi zdi, da bi se s prenehanjem razmišljanja zaključil tudi tvoj obstoj? Ker ga povzdigujemo v višave, je postal **hiperaktiven**. Uporabljamo ga zelo nespametno; deluje tudi takrat, ko bi bilo bolje, da bi molčal. Ustvarja resen odliv naše življenjske energije. Menda kakih 80 do 90 odstotkov misli večine ljudi ne le, da se ponavlja in ne prinaša nikakršne koristi, temveč zaradi svoje neučinkovite in pogosto negativne narave pogosto prinaša škodo. Takšna vrsta prisilnega razmišljanja je pravzaprav odvisnost.

Kako razumeti razum? Razum ali intelekt je ključni element zavesti. Um pa je orodje razuma. Moja prisposoba je naslednja: če je zavest kot prazno slikarsko platno, na katerem nastajajo poljubne slike, potem je um kot čopič, ki ustvarja slike z nanašanjem barv. Barve so misli in čustva. Težava je v tem, ker je čopič postal hiperaktiven in v iskanju popolnosti packa slike drugo čez drugo. Pozabil je, da nobena od slik ne more biti popolna. Popolna je le tista slika, ki vsebuje vse barve hkrati: prazno platno. Zavest oziroma platno pa si je začelo o sebi zmotno misliti, da je slika. S tem je neskončnost **omejilo** na en sam pojav.

Um in zavedanje sta tesno povezana. Zavedanje je dvodelen proces: do popolnega vedenja duša pride po poti skozi duhovni svet, do popolne izkušnje pa po poti skozi snovni svet. Duhovni in snovni svet obstajata prav zato, ker je treba prehoditi obe poti. Prav prevlada uma, ki se je tako rekoč izgubil v snovnem svetu, je povzročila **oslabitev** duhovne zavesti; zapostavljanje duhovne plati življenja pa vodi v neuravnotežen razvoj in v prav takšen svet, ki nam zdaj poka po šivih. Tako se vse globlje potapljamo v materialnost in pozabljamo na svojo pravo, božansko naravo. Um je prevzel nadzor nad vsemi področji našega življenja, vključno z našimi odnosi do ljudi in narave, in postal monstrozni zajedavec brez nadzora, ki je sposoben uničiti celotno življenje na planetu in naposled še samega sebe.

Um ima zelo težavno in precej nevhvaležno nalogo: neomejeno, brezčasno stvarnost (absolut – domovanje Biti; o tem je bilo govora v drugem poglavju) mora z orodjema čas in prostor prividno **skrčiti** na omejen pojavni svet, kakršen se kaže zavesti. Kako bi lahko s končnim umom dojel nekaj neskončnega? Ker se pri tem krčenju marsikaj izgubi, ta svet, v nasprotju z absolutom, ni svet popolnosti; v manifestiranem, materialnem svetu ni nič popolnega. Omejevanje, končnost, je potrebna za spoznanje, kajti učiti se je mogoče le iz končnega.

Opravilo, ki ga um najbolje obvlada, je ustvarjanje **strahov**. Tisti, ki strahovom vdihne življenje, je čas. Strah je neločljivo povezan s časom in spominom na neko neprijetno doživetje. S tem ko odmisliš čas, izgine tudi strah. Moč uma se meri z »znanjem« in količino strahov, oba pa gradita na **spominu**. Zato um najraje beži v preteklost ali prihodnost – projekcijo preteklosti, kjer svojo moč najlaže dokazuje. Bivati miren v sedanosti – edinem trenutku, ki zares obstaja – je umu odveč in v nadlego; kot bi ga silil v shujševalno kuro.

Eckhart Tolle pravi, da um nikoli ne more najti prave rešitve, kajti prav on sam je **bistven del problema**. Predstavlja si inšpektorja policije, ki poskuša najti piromana, a piroman je on sam. Um je le razumsko orodje, ne pa nekaj, kar je sposobno globokega spoznanja v jedru zavesti. Njegovo področje je obdelava informacij in predstav, pri čemer teži k temu, da **poenostavlja**. Zato imajo prav tisti, ki trdijo, da Boga ni mogoče dojeti. Verjamem, da je razumeti Boga nekaj, česar um nikoli ne doseže. Toda človek poseduje še kaj več kot le razum. A dokler ta ne umolkne, dokler ne sestopi s svojega prevladujočega položaja, ni mogoče usmeriti zavesti v sedanji trenutek, v katerem je možno odkriti svojo resnično naravo in začutiti Stvarnika v sebi.

Problemov ne moreš zajeziti, dokler ne ustaviš mehanizma razmišljanja, ki se ukvarja z beganjem v **času**. Tudi bolečine se ne moreš osvoboditi, dokler se istovetiš z umom. Um je dober razčlenjevalec, a o **ustvarjalnosti** nima pojma. Ne more prepoznati niti ustvariti **lepote**. O lepoti poseduje le spomin. Ljudje smo vse večji »umetniki uma«. Zato je vse manj resnične umetnosti in ustvarjalne lepote. Um, prepuščen sam sebi, pa ustvarja grozote. Poglej industrijske puščave. Resnična ustvarjalnost in umetnost sta možna šele potem, ko se um umakne, in vzpostaviš stik z notranjim bistvom.

Neum predstavlja zavest brez misli. Vsa **ustvarjalnost** izvira iz neuma. Umetniki, pa tudi znanstveniki, ustvarjajo v trenutkih notranje tišine. Večina današnjih znanstvenikov je le malo ustvarjalnih, ker – preveč razmišljajo. Čudo tvojega življenja ali obstoj tvojega telesa nista ustvarjena niti vzdrževana s pomočjo uma, s pomočjo misli. Jasno je, da je na delu inteligenca, mnogo močnejša od uma. Ko se um poveže s to inteligenco, postane čudežno orodje. Tedaj služi nečemu mnogo večjemu od sebe.

Presenetila ne me Tollova trditev, da se človek tudi v stanju, ki ga imenujemo budna zavest, **ne zaveda** dejanske stvarnosti, temveč gre v splošnem za nihanje med običajnim nezavednim in globoko nezavednim. V obeh primerih pa gre za stanje istovetenja z umom – z miselnimi procesi in čustvi, reakcijami, željami itd. V vsakdanjih položajih – ko si ogrožen ali napaden in ko gredo, po sodbi uma, stvari narobe, postaneš »nezaveden« in ne želiš sprejeti danosti, ki se ne ujema s predstavo v umu.

Tako podležeš vzorcem reagiranja, ki jih vsiljuje jaz. Ravnaš v nasprotju s svojo pravo naravo; napadaš, se braniš, obsojaš, odobravaš, uničuješ, ubijaš itd. Vse to se seveda odraža tudi na globalni ravni. Rezultat: samo v 20. stoletju smo ljudje usmrtili več kot sto milijonov svojih bratov in sester.

Mi vsi smo odgovorni tako za svoj notranji prostor kot za ta planet. Ko bomo prenehali z **notranjim onesnaženjem**, bo to vidno tudi zunaj. Prevlada uma ni nič drugega kot določena stopnja v evoluciji zavesti. Če se ne bomo sposobni dvigniti na višjo raven, nas bo um, pretvorjen v monstrum, uničil. Umsko dejavnost, ki je pomemben del zavesti, je treba dvigniti nad tiranstvo uma in jo uporabiti za tisto, za kar je namenjena. Takrat bo misel mnogo bolj ustvarjalna in bo omogočila razvoj v skladu z etiko, z duhovnimi ideali.

Podoba o umu ne sme biti enostranska, saj bi bila to laž. Njegove zgoraj omenjene pomanjkljivosti odtehtajo lepota, pestrost, natančnost in dovršenost podob, ki jih ustvarja na vsakem koraku. Je namreč čudovit in **nenadomestljiv** pripomoček zavesti, ki s pomočjo mentalnih kategorij – prostora, časa in vzročnosti – slika na platno tvoje zavesti osupljive prizore, ki jih imenuješ svet. Svoje podobe povezuje z genialno utvaro, na katero veže svoj obstoj – s telesom. Telo in um sta tesno povezana. Um je potrpežljiv spremljevalec na poti tvojega duhovnega razvoja, vse do zadnjega dejanja, ko sam sebi prizna, da ne zmore več kot toliko.

Odgovor na vprašanje, ali sem razum, je jasen. Razum je orodje zavesti, jaz pa vsekakor nisem orodje, temveč tisto, kar to orodje uporablja in uživa v njegovih sadovih.

Sem energija?

Z energijo sem imel nemalo preglavic. Bil sem prepričan, da energije – tudi nekatere slabe – močno delujejo name in sem, hočeš nočeš, njihova **žrtev**. To bi skorajda uničilo moj zakon. K sreči sem se še pravočasno zavedel, da gre le za utvare, ki usahnejo tisti hip, ko prepričanjem za njimi odrečeš zaupanje.

V drugem poglavju sem si dovolil razmišljati o nekoliko sporni – vsaj za nekatere – naravi energije. Če je narava stvarnosti duhovna, je energija le **način predstavitve** »duhovnih« učinkov, ki so rezultat duhovnih dejavnosti. Identifikacija z energijo je ena najbolj problematičnih, kajti energija je nekaj zelo izmuzljivega, nedoločenega, neopredeljivega. Za nameček naj bi bilo »vse« energija, ki se pretvarja iz ene vrste v drugo, pa tudi v materijo ter obratno. Vesolje naj bi bilo polno energije. Toda ali se energija **zaveda** sebe? Odgovor je – ne. Če se človek lahko zaveda svojega obstoja, energija pa ne, ta ne more biti njegovo najožje bistvo. Tudi tu gre le za lažno istenje.

Opazovalčeva zavest ustvarja vesolje kot zavestni pojav, sestavljen iz podob. Zavest temelji na zavedanju, ki se zgosti v posamične zavesti (zavedanja o obstoju). Kako v to predstavo vključiti energijo – potencialno silo, ki si jo predstavljamo pod pojmom energija? Če lahko tu govorimo o energiji, je ta omejena na raven **volje** za uresničitev posameznih predstav, na entiteto, ki odloča o hitrosti sprememb v zavestnih dogajanjih.

Očaranost z energijo je težava, ki lahko **zavira** duhovno napredovanje. Predmetom, dogodkom ali ljudem namreč pripisuješ veliko energijo, ne da bi za to obstajale »objektivne danosti«, in si s tem pričaraš utvare učinkov, ki so lahko bolj s tvojim prepričanjem ustvarjena utvara kot stvarna dejstva in vplivi. Gre za manipulacije s samim seboj. Zavest doživi, kar si želi doživeti. Marsikdo ozdravi tudi, ko zaužije placebo zdravilo (lažen preparat). Kdo je torej v tem primeru merodajen za ozdravitev? Njegova zavest kajpak.

Očaranost z energijo je morda celo nevarnejša kot zaslepljenost z materijo oziroma snovnostjo, saj je zaradi svoje silno spremenljive narave težje opredeljiva, obenem pa je ne povezujemo z nekimi tvarnimi gradniki kot materijo. Energijski kvant je pač nekaj **abstraktnega**, umu težko doumljivega. Seveda pa to ne pomeni, da znanost tako z maso kot z energijo ne zna uganjati neskončnih matematičnih norčij, ki se zdijo silno prepričljive. Vse se vrti okoli energij in znanost zna z analizo energijskih pojavov v elektronskih pospeševalnikih razlagati strukturo snovi. A v letu, ko smo pognali

gigantski elektronski pospeševalnik, ki naj bi pomagal razjasniti uganko sestave materije in antimaterije, se z vso upravičenostjo lahko vprašamo: kaj v fiziki je res tako neizpodbitno dognanega, da bi za tisto res lahko dali glavo na tialo? Odgovor je presenetljiv: prav nič.

Dejstvo je, da energija nima lastnosti (samo)zavedanja, torej energija ne more biti moje bistvo.

Prepoznava procesa istenja

Prepoznavanje procesa istenja je bilo zame eno najdragocenejših. Z zemeljskim pogledom na svet so mi bile ugotovitve, da nisem ne osebnost, ne telo, ne um, ne duša in tudi ne energija, povsem tuje, ko pa sem se odlepil od njega, sem doumel: vsa omenjena istenja so le prividi, močno okrnjene predstave in slabi **nadomestki** za moje resnično bistvo. To so ideje, ki me držijo proč od resnice, mojega pravega bistva, vse dokler jih ne prepoznam kot lažne.

Ko se tega zaveš, fenomenih telesa, uma, energije in duše ne igrajo več tako pomembne vloge v tvojem življenju. Do njih pridobiš nekakšno distanco, ustvariš nekakšen neobremenjen in prijaznejši odnos; prenehaš jih obravnavati s takšno resnostjo kot sicer. To pa ne pomeni, da povsem izgubijo na vrednosti ali prepričljivosti. Še vedno so prisotni, še vedno ti pestrijo življenje, še vedno jih jemlješ resno, vendar pri tem občutiš več mehkoobe in manj ostrine. Pridobiš nekakšno **svobodo**, zavedanje, da so del tvoje prividne stvarnosti, na katero lahko vplivaš.

Prekinitev istovetenja z zgoraj obravnavanimi entitetami ima tudi številne praktične posledice. Prenehanje istenja s tvojo osebnostjo (jazom) **otopi ostrino** vseh dejanj, ki so naperjena proti tebi, in omogoči obvladovanje čustev. Prenehanje istenja s telesom vzame ostrino boleznim; prizadetost se zmanjša, njihov pomen pa postane veliko bolj razumljiv – so korektivi za napačne odnose. Ko um ni več glavni in najpomembnejši dejavnik v tvojem življenju, si sedanji trenutek⁹⁵ in tudi srečo sposoben uživati v veliko večji meri kot sicer. S prepoznavanjem, da energije ne morejo imeti moči nad teboj, dokler se ne ujameš v njihove zanke, se deloma izogneš **miselnosti žrtve**. Z zavedanjem, da je duša še vedno zelo omejena predstava o tvojem bistvu, se zgodbicam o poslednji sodbi in večnem pogubljenju le še nasmeheš.

Istenje je treba pogledati v pravi luči in odkriti njegovo **poslanstvo**. Ugotavljali smo, da je velik vir trpljenja in težav, a to je le ena plat zgodbe. Druga plat je, da je prav istenje vir napredka na nižjih ravneh. Zaradi istenja namreč vzameš stvari osebno, zares in reagiraš energično, srčno, motivirano. Takšni odzivi so nujno potrebni na poti duhovne rasti, da bi posamezno vlogo lahko odigral dobro. Istenje je tako instrument, ki omogoča prepoznavo in **izkustveno spoznavo** posameznih pojavov – čustev, občutkov, idej in predstav. Kako bi sicer vedel, kaj je na primer jeza in kakšne so njene posledice za zdravje, če ne bi »postal jeza« (jezen)?

Istenje je torej po eni plati dobrodošlo, po drugi pa ne. Zato je najbolje z istenjem ravnati zavestno in biti **zmeren**. Ko se zaveš, da se braniš, se vprašaj, kdo se brani. Istenje je prijetno, kadar se istiš s prijetnimi občutki, na primer z zadovoljstvom ali vznosenostjo. Seveda nobeno pretiravanje ni dobrodošlo. Ko dosežeš dovolj visoko raven duhovne razvitosti, ko obvladaš umetnost »zavestnega življenja«, takrat postaneš gospodar svojih čustev in uma ter obvladaš tudi proces istenja. Sreča in notranji mir postaneta obvladljivi stanji. A že površno poznavanje zgornjih spoznanj povzroči opazno spremembo: ko se ta spoznanja usidrajo v tebi, dogodki mnogo manj rušijo tvoje ravnovesje.

Eckhart Tolle je zapisal: »Ko se spoznaš kot Bitje, tedaj nič, kar se zgodi v tvojem življenju, nima več absolutne pomembnosti, temveč zgolj relativno. Namenjaš ji spoštovanje, a izgubi svojo resnost in težo.«

Pogled z nove razsežnosti, o katerem sem govoril uvodoma, je pogled skozi oči, ki so **razbremenjene istenja**. Takrat se zdi, kot bi padle vse omejitve. To je zavedanje brezmejnne svobode, neomejenosti in večnosti. Postaneš eno z vsem, opazovalec, ki je združen z opazovanim, postaneš stvarstvo samo. Si v vseh stvareh in vse stvari so tvoje telo. Takrat se zaveš, da med Stvarnikom in teboj ni ločenosti.